

Slovenski tradicionalni zajtrk

18. november 2011

1. PRISPEVEK (Vir: Inštitut za varovanje zdravja RS)

Tradicionalni slovenski zajtrk

Inštitut za varovanje zdravja RS (IVZ) se je pridružil projektu Tradicionalni slovenski zajtrk, ki je nastal na pobudo Čebelarke zveze Slovenije, vključila pa so se tudi ministrstva za zdravje, šolstvo in kmetijstvo ter druge organizacije.

Osnovni cilj projekta je izobraževati, obveščati in ozaveščati šolajočo se mladino in tudi širšo javnost o pomenu zajtrka v okviru prehranjevalnih navad, pomenu lokalno pridelanih živil slovenskega izvora, pomenu kmetijske dejavnosti za širše okolje in pomenu čebelarstva za kmetijsko pridelavo, gospodarske dejavnosti in širšega okoljskega pomena.

2. PRISPEVEK (Sporočilo za javnost, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano)

18. novembra tradicionalni slovenski zajtrk v vrtcih in osnovnih šolah

Primarni proizvajalci in podjetja živilsko predelovalne industrije bodo 18. novembra za zajtrk donirali osnovna živila - mleko, kruh, jabolka in med. Otroci bodo ta dan zajtrkovali izključno slovensko hrano.

Projekt »Tradicionalni slovenski zajtrk« je nastal na pobudo Čebelarke zveze Slovenije. Med različnimi aktivnostmi v okviru tega projekta, kot na primer izdaja posebnega časopisa in natečaji za otroke v vrtcih ter osnovnih šolah, bodo primarni proizvajalci in podjetja živilsko predelovalne industrije 18. novembra za zajtrk donirali osnovna živila - mleko, kruh, jabolka in med. Otroci bodo ta dan zajtrkovali izključno slovensko hrano.

Minister mag. Dejan Židan je ob tej priložnosti povedal, da je projekt usklajen z videnjem razvoja prehrane v Sloveniji, s stališča kmetijstva pa je pomembno »predvsem zaradi *seznanjanja otrok s pridelavo in pridelavo hrane ter s pomenom hrane iz lokalnega okolja*.« Poleg tega je minister poudaril tudi pomembnost sodelovanja celotnega sektorja, tako politike, kot tudi pridelovalcev, predelovalcev in strokovnih institucij. Projekt v veliki meri sloni na prostovoljnih prispevkih kmetov in živilsko predelovalne industrije. **Ti bodo tako prispevali skoraj 13 ton črnega kruha, malo manj kot 2 toni surovega masla, 2,2 toni cvetličnega medu, 28 ton jabolk in 43.000 litrov mleka.** Minister je izrazil željo, da bi projekt postal tradicionalen in da bi kasneje prerasel tudi v naravoslovni dan. Kot cilj ministrstva, ki je pristojno za prehrano pa je navedel, »da bi v prihodnosti vsak vrtec in šola vsaj v manjši meri imele tudi lastno pridelavo vrtnin in sadja.«

Minister za šolstvo in šport Igor Lukšič je ob tem opozoril, da prehrana ni več kar tako del naravnega procesa ampak se moramo temu posebej posvetiti. Prav tako tržni mehanizmi, ki bi zagotovili zdrav način prehrane, ne delujejo. Posledica tega je tudi ta projekt, s katerim je tudi država aktivno pristopila k vprašanju prehrane. Pri tem je dodal, da so tržni regulatorji v preteklosti ravnali v skladu s profitno logiko, »ki je pripeljala do tega, da je hrana izpraznjena, da so navade pokvarjene in peljejo v drug način življenja, kot si ga mi želimo.« Minister Lukšič je predstavil tudi idejo, da bi bila prehrana bistveni element šolske vzgoje in programa.

Dorijan Marušič, minister za zdravje je izpostavil pomembnost zajtrka za zdravje človeka in kakovost življenja ter dodal *»vrnimo se h koreninam, k tistemu, kar nam daje naša dežela. Zdrava prehrana, ki jo imamo, naj postane pomemben del našega življenja, zato da bomo ohranili tisto, kar so nam dali naši predhodniki.«* Po nedavno objavljeni raziskavi z zdravjem povezanim vedenjem v šolskem obdobju kaže, da zajtrk postaja pomemben obrok pri mladini, po drugi strani pa se povečuje skupina, ki zajtrk opušča, zato bo na tem področju treba še kaj storiti.

Tanja Magdič iz Čebelarске zveze Slovenije, ki je pobudnica tega projekta, je predstavila projekt **Med slovenskih čebelarjev v slovenskih vrtcih**, ki ga organizira že peto leto. Ta projekt je namenjen predvsem izobraževanju otrok o pomenu čebel in čebeljih pridelkov. V letošnjem letu so projekt nadgradili z otroškim animiranim filmom o Kranjski sivki in novo pesmijo. Čebelarji se zavedajo pomen lokalno pridelane hrane in pomen pridelave same ter čebele kot oprasovalke, zato jih veseli, da so ministrstva in ostali sodelujoči pristopili k temu vseslovenskemu projektu.

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Ciril Smrkolj je povedal, da zbornica podpira projekt, saj gre v smeri **večje porabe slovenske hrane. To zagotavlja obstoj kmetij in večjo samooskrbo, ta pa večjo zaposlenost v Sloveniji.** Pridelovalci se bodo vključili v projekt tako z donacijami hrane, kot tudi z **dnevi odprtih vrat na kmetijah**, pridelovalci pa bodo nekatere **aktivnosti predstavili tudi v šoli.**

Predstavniki Inštituta za varovanje zdravja Matej Gregorič je ob tem opozoril, da je uravnoteženo prehranjevanje v obdobju odraščanja pomembno, ker omogoča optimalno zdravje, rast in intelektualni razvoj, hkrati pa preprečuje nastanek zdravstvenih težav in z njimi v otroštvu ali odrasli dobi povezanih bolezni. Pri prehrani gre za dolgoročno naložbo, ki se pokaže v kasnejših življenjskih obdobjih. **Med sedmimi vodilnimi dejavniki tveganja za umrljivost v EU jih je namreč pet povezanih z načinom prehranjevanja - visok krvni tlak, holesterol, debelost, premalo sadja in zelenjave ter telesna nedejavnost, je navedel.**

Projekt naj bi postal tradicionalen in bo v letošnjem letu potekal prvič v obsegu, ki bo zajel vse vrtce in osnovne šole v Sloveniji. Dolgoročno bo vpet v širše aktivnosti, ki skladno z Nacionalnim programom prehranske politike že potekajo v šolskem prostoru ter povezujejo sektorje šolstva, kmetijstva in zdravja.

Osnovni cilj projekta je izobraževati, obveščati in ozaveščati šolajočo mladino in vzporedno v določenem obsegu tudi širšo javnost o pomenu zajtrka v okviru prehranjevalnih navad, pomenu in prednostih lokalno pridelanih živil slovenskega izvora, pomenu kmetijske dejavnosti za okolje širše in pomenu čebelarstva za kmetijsko pridelavo, gospodarske dejavnosti in širšega okoljskega pomena. Posebej bodo izpostavljene posamezne kmetijske panoge: **čebelarstvo, priraja mleka, sadjarstvo, pridelava žit.** Pomemben poudarek bo tudi na splošnem ozaveščanju mladine o pomenu zdravega načina življenja, vključno s pomenom gibanja in izvajanja športnih aktivnosti.

Sporočilo za javnost, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano